

Ія Ківа

СМІХ ЗГАСЛОЇ ВАТРИ

ДУХ І ЛІТЕРА

Київ

2023

УДК 821.161.2-193
К382

К382 **Ія Ківа. Сміх згаслої ватри.** — К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2023. —
120 с.
ISBN 978-617-8262-20-4

Чи можна закінчити війну, раз почавши? Чи можна загасити її вогнище назавжди, щоб більше не чути її оглушливого сміху? Хто перемагає у війні: спрага свободи чи спрага сили? Чи можна перемогти не ворога, а саму війну? Як вогонь, який ми запалюємо, щоб жити, перетворюється на знаряддя смерті? Війна зупиняє майбутнє чи наближає його? Ці запитання – із відповідями, і ці запитання – без відповідей. Адже люди всю свою історію тільки те й роблять, що воюють. Натомість поезія тільки те й робить, що тримає периметр світла, хай би яким темним був час. Вірші Ії Ківи, які увійшли до збірки «Сміх згаслої ватри», саме про такий час – час війни, час щемкої любові до «своїх» і відчуття причетності до того, що значно більше за війну, за життя, за смерть. Цей час потребує ословлення, а довга й чиста пам'ять – сірників.

УДК 821.161.2-193

На обкладинці використана робота Інги Леві

ISBN 978-617-8262-20-4

© Ія Ківа
© ДУХ І ЛІТЕРА, 2023

* * *

вісім років казати: в мене вдома війна
щоб нарешті прийняти: мій дім — це війна
її потяг повільний зі сходу на захід країни
у якому смерть життя перевозить

ніч заходить у землю судомами квітів змарнілих
і лягає в роти нам гнилими зубами мовчання
наша мова тепер — волонтерсько-біженський чат
у якому сирени співають пісень Одіссею

наша пам'ять тепер — брудна вишиванка свободи
її довга хода від серця до серця

13.03.2022

* * *

щоб згадати дитинство — відчути себе цеглою дому —
перебираю дерева в саду пам'яті мов спалахи світла
коли ніч горло стискає залізними кільцями

перше дерево від дверей — крихітка сливка
на колінах якої завжди проступають синці
мов плями чорнильні у прописах першокласників

друге дерево від дверей — абрикоса
що скидає сукню весільну щовеликодня —
зустрічає христа голою мов немовля
і ніколи не плаче

третє дерево — груша
довга як пауза поміж музикою
у якій ховаєш вітер дорослості

далі — шовковиці

* * *

дивимося як ніч запускає свій феєрверк
брязкальцями очей — і нічого не бачимо

нічого такого, що б вже не лежало на віях
мішками снігу, перегорілою, мов лампочка, правдою

ми вже стояли на цьому порожньому перехресті
плутаючи історію з дзеркалом, подих — із бритвою

ми вже міняли тут зношені мешти любові на сірники
думаючи, що палимо зиму, а то наша хата горить

і лисиця майбутнього бігає червоними копицями пам'яті —
наче степ поміж стежок мертвого вітру

простір обмежень захоплює наші думки мов загроза
і мова провалюється під лід завмирання

* * *

ластівки-прикордонниці
листівку українського неба
розрізають навпіл

як дві обручки закоханих —
дорогу й повернення

як дві свічки на похованні —
окупацію й простір свободи

як два ока підбитих —
мир і війну

лише пам'ять стоїть непорушно
як сльоза скам'яніла від втоми
наче вчиться літати уперше

06.05.2023

* * *

кожен секонд-хенд схожий на великий літак
в якому пасажери з Західної Європи
корчать з себе східноєвропейців

з вічними розмовами про політику
з плакатами «за нашу і вашу свободу»
з втомою від поганого харчування

з задушливим запахом бідності
за яким в тобі безпомилково впізнають іноземця
що завжди боїться назвати неправильну мету візиту

насправді всі мрії виготовлені в Китаї
щоб у нас вистачило грошей на квиток

2019

ЗМІСТ

I. БУР'ЯН НЕБЕЗПЕКИ	3
«вісім років казати: в мене вдома війна...»	5
«створили з пісень про війну підпільну гуманітарку...»	6
«носиш у роті великий тлумачний смітник...»	8
[біженці.вокзал].....	10
[біженці.театр].....	13
«переміщуючи власне лице шахівницею смерті...»	16
«на безіменних могилах наших життів...»	18
«за часів другої світової війни...»	20
«пам'ять стає сухою як трава в саду літа...»	22
«гойдалка дихання скидає з себе щоранку...»	24
«забуваю як думати рідною мовою...»	26
«досвід чи новина...»	28
«час кошмарів надходить – так починається серпень...»	29
[час Анн]	31
II. ЦЕГЛА ЧАСУ	33
«пам'ятаю як у дитинстві...»	64
«мова зникає як вода між долонь...»	66
«я хотіла б тобі сказати, що земля тут анітрошечки не змінилася»	68
«коли смерть закінчиться...»	72

III. ГЕТТО ІСТОРІЇ	75
«перекочує в роті каміння застигле море людей...»	77
«сонце застібає блискавку ока...»	79
«поки я спала бузок відчинив мені вікна ...»	82
«війна – підсліпувата кравчиня...»	84
«встати Марії на плечі щоб побачити місто...»	86
«тягне за рукав дитячої сльози листопад...»	88
«що сказали б ми про цю жінку...»	90
[виворіт яблука]	92
«янгол у шатах гніву...»	94
«маленька людина...»	96
«ми поховаємо цивілізацію у лісах...»	97
«виноград буйніє у русі...»	99
IV. МЕРИДІАН ГОВОРІННЯ	101
«ти кажеш: ось яблуко...»	103
«пластикова тиша — серце великої ляльки...»	105
«крізь скельця слів бачиш двері самі...»	107
«говорили з тобою про цвинтарний сад...»	108
«злива листів котиться щоками міста...»	110
«за час нашого мовчання...»	111
«ми не помітили як наша історія...»	112
«парк який не любить ніхто...»	113
«кожен секунд-хенд схожий на великий літак...»	114
«сокира кордону...»	115
«крізь тіністі ліси німецької мови...»	116